

**YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)**

**13 päivänä tammikuuta 2005 \***

**Asiassa C-117/03,**

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Consiglio di Stato (Italia) on esittänyt 17.12.2002 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 18.3.2003, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

**Società Italiana Dragaggi SpA ym.**

vastaan

**Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti ja**

**Regione Autonoma del Friuli-Venezia Giulia,**

**YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),**

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit C. Gulmann (esittelevä tuomari), J.-P. Puissochet, N. Colneric ja J. N. Cunha Rodrigues,

\* Oikeudenkäyntikieli: italia.

julkisasiamies: J. Kokott,  
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Múgica Arzamendi,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 9.6.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Società Italiana Dragaggi SpA omissa nimissään ja Associazione Temporanea di Imprese Mantovani SpA:n ja HAM BV:n puolesta, edustajanaan avvocato R. Titomanlio,
- Regione Autonoma del Friuli-Venezia Giulia, asiamiehenään avvocato G. Marzi,
- Ranskan tasavalta, asiamiehenään C. Mercier,
- Ruotsin kuningaskunta, asiamiehenään A. Kruse,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. van Beek ja L. Cimaglia,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.7.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

### **tuomion**

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21 päivänä toukokuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL L 206, s. 7; jäljempänä direktiivi) 4 artiklan 5 kohdan, 6 artiklan 3 kohdan ja 21 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä ennakkoratkaisupyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Società Italiana Dragaggi SpA (jäljempänä Dragaggi) ja toisaalta Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti (infrastruktuuri- ja liikenneministeriö) sekä Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia (Friuli-Venezia Giulian autonominen alue), ja joka koskee sitä, että hankintaviranomainen peruutti pohjalietteen ruoppaus- ja läjitystöitä Monfalconen sataman täyttömaa-alueella koskeneen hankintamenettelyn.

### **Asiaa koskevat oikeussäännöt**

#### *Yhteisön lainsäädäntö*

- 3 Direktiivin johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan, että ”yhteisön tärkeinä pitämien luontotyyppien ja lajien suotuisan suojelun tason saattamiseksi ennalleen tai sen säilyttämiseksi on tarpeen osoittaa erityisten suojelutoimien alueita yhtenäisen eurooppalaisen ekologisen verkoston aikaansaamiseksi määritellyn aikataulun mukaisesti”.

- 4 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa: ”Perustetaan erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäinen eurooppalainen ekologinen verkosto, ’Natura 2000’. Tämän verkoston avulla, joka koostuu alueista, joilla on liitteessä I lueteltuja luontotyyppisiä ja liitteessä II lueteltujen lajien elinympäristöjä, on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai tarvittaessa ennalleen saattaminen niiden luontaisella levinneisyys-alueella.”
- 5 Direktiivin 4 artiklan sanamuoto on seuraava:

”1. Jokaisen jäsenvaltion on laadittava liitteessä III (1 vaihe) vahvistettujen perusteiden ja asianmukaisen tieteellisen tietämyksen perusteella luettelo alueista, josta ilmenee, mitä liitteen I luontotyyppisiä ja liitteen II luontaisia lajeja sen kansallisella alueella olevilla alueilla on. — —

Luettelo on toimitettava komissiolle kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksiantamisesta yhdessä kutakin aluetta koskevien tietojen kanssa. — —

2. Komissio laatii yhteisymmärryksessä kunkin jäsenvaltion kanssa ja niiden esittämien luetteloiden pohjalta liitteessä III (2 vaihe) vahvistettujen perusteiden mukaan kaikkien 1 artiklan c alakohdan iii alakohdassa mainittujen niiden luonnonmaantieteellisen alueen osalta ja 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun aluekokonaisuuden osalta luonnoksen yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloksi, josta ilmenevät alueet, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä tai yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia lajeja.

Jäsenvaltiot, joiden ilmoittamat yhden tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyypppejä tai lajeja sisältävät alueet käsittävät yli 5 prosenttia sen alueesta, voivat yhteisymmärryksessä komission kanssa pyytää, että liitteessä III (2 vaihe) lueteltuja perusteita sovelletaan joustavammin niiden alueella olevien, yhteisön tärkeinä pitämien alueiden verkostoa valittaessa.

Komissio hyväksyy 21 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen luettelon valituista yhteisön tärkeänä pitämistä alueista, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyypppejä ja yksi taikka useampia ensisijaisesti suojeltavia lajeja.

3. Edellä 2 kohdassa mainittu luettelo laaditaan kuuden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksiantamisesta.

4. Kun yhteisön tärkeänä pidetty alue on hyväksytty 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen, kyseisen jäsenvaltion on muodostettava tämä alue erityisten suojelutoimien alueeksi mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kuuden vuoden kuluessa — —.

5. Kun alue on merkitty 2 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettuun luetteloon, sitä koskevat 6 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan säännökset.”

6. Direktiivin liitteessä III olevan 2 vaiheen 1 kohdan mukaan ”kaikki jäsenvaltioiden 1 vaiheessa yksilöimät alueet, joilla on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, katsotaan yhteisön tärkeiksi pitämiksi alueiksi”.

7     Direktiivin 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

” — —

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt saattaisivat vaikuttaa merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin.

3. Kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, mutta saattavat vaikuttaa tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuultuaan tarvittaessa kansalaisia.

4. Jos suunnitelma tai hanke on alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnin kielteisestä tuloksesta huolimatta ja vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuessa kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle toteutetut korvaavat toimenpiteet.

Jos kyseisellä alueella on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, ainoat kysymykseen tulevat näkökohdat ovat sellaisia, jotka liittyvät ihmisen terveyteen tai yleiseen turvallisuuteen tai ensisijaisen tärkeisiin suotuisiin vaikutuksiin ympäristöön taikka, komission lausunnon mukaan, muihin erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottaviin syihin.”

8 Direktiivin 21 artiklassa säädetään, että suunnitellut toimenpiteet toteutetaan komiteamenettelyn mukaisesti.

9 Direktiivin 23 artiklan mukaan jäsenvaltioiden oli saatettava tämä direktiivi osaksi kansallista oikeusjärjestystä kahden vuoden kuluessa sen tiedoksiantamisesta. Tiedoksiantaminen tapahtui 10.6.1992.

### *Kansallinen lainsäädäntö*

10 Direktiivi saatettiin osaksi Italian oikeusjärjestystä 8.9.1997 annetulla tasavallan presidentin asetuksella nro 357, jonka otsikkona oli ”Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun direktiivin 92/43/ETY täytäntöönpanoasetus” (GURI nro 248, supplemento ordinario nro 219/L, 23.10.1997; jäljempänä asetus nro 357/97).

- 11 Erityisesti asetuksen nro 357/97 4 §:ssä liitetään alueiden suojelutoimet siihen, että komissio laatii yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luettelon.

## **Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymys**

- 12 Dragagille myönnettiin 14.5.2001 hankintasopimus, joka koski pohjalietteen ruoppaus- ja läjitystöitä Monfalconen sataman täyttömaa-alueella.
- 13 Neljä kuukautta myöhemmin hankintaviranomainen peruutti koko hankintasopimuksen tekomenettelyn sillä perusteella, että täyttömaa-alue, jolle kyseisistä töistä peräisin oleva pohjaliete oli määrä läjittää, luokiteltiin yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi, johon liittyen oli asiaankuuluvan kansallisen lainsäädännön perusteella tehtävä ympäristövaikutusten arviointi. Tällainen arviointi ei toimivaltaisen viranomaisen mukaan voinut olla hankkeen kannalta myönteinen.
- 14 Dragaggi riitautti hankintamenettelyn peruuttamispäätöksen laillisuuden Tribunale amministrativo regionale del Friuli-Venezia Giulia:ssa (Italia). Se väitti muun muassa, että "Timavon suun" sen alueen luokittelumenettely yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi, missä sijaitsee täyttömaa-alue, jota kyseessä olevat ruoppaushankkeet koskevat, ei ollut vielä päättynyt. Vaikka Italian viranomaiset olivat ehdottaneet komissiolle Timavon suun sisältäneiden alueiden luetteloa, tämä ei ollut vielä



hyväksynyt yhteisön luetteloa direktiivin 4 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti. Velvoitetta toteuttaa sellaisten hankkeiden ennakoarviointi, jotka vaikuttavat alueeseen merkittävästi, ei näin ollen vielä ollut.

- 15 Antamassaan tuomiossa kyseinen tuomioistuin hylkäsi väitteen, joka koski sitä, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei sovellettaisi kyseessä olevaan hankkeeseen. Tribunale amministrativo regionale del Friuli-Venezia Giulia katsoi, että kun jäsenvaltio on käsiteltävänä olevan asian tavoin yksilöinyt alueen, jolla on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi, ja kun se on ottanut tämän komissiolle ehdotettuun luetteloon, tämä alue on direktiivin liitteessä III olevan 2 vaiheen 1 kohdan mukaan katsottava yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi. Siihen sovelletaan näin ollen direktiivin 4 artiklan 5 kohdan perusteella tämän saman direktiivin 6 artiklan 2–4 kohdassa tarkoitettuja suojelutoimia ja muun muassa sen 3 kohdassa vahvistettua vaikutusten arviointia.
- 16 Kyseisen tuomioistuimen mukaan tämä lähestymistapa on ainoa, jolla voidaan antaa looginen merkitys direktiiville, jota siltä osin kuin siinä pyritään suojelemaan elinympäristöjä tai lajeja, jotka ovat uhanalaisia tai vaarassa kuolla sukupuuttoon, on voitava soveltaa suoraan, vaikka yksinomaan suojatoimenpiteenä. Toimia, joissa ehdotettiin Timavon suun luokittelua ensisijaisesti suojeltavaksi alueeksi, ja erityisesti 3.4.2000 annettua ympäristöministeriön asetusta ei sitä paitsi sen mukaan ole riitautettu.
- 17 Koska Tribunale amministrativo regionale del Friuli-Venezia Giulia katsoi, että vaikutusten arviointi oli tarpeen, se hyväksyi Dragaggin muut väitteet, jotka koskivat sitä, että henkilöitä, joita hankkeen toteuttaminen koskee, ei ollut kuultu, hankkeessa päätetyille ratkaisuille vaihtoehtoisia ratkaisuja ei ollut otettu huomioon ennen hankintamenettelyn peruuttamista ja toimivaltainen viranomainen ei ollut tarkastellut mahdollisuutta antaa myönteistä lausuntoa tietyin edellytyksin.

- 18 Dragaggi valitti Tribunale amministrativo regionale del Friuli-Venezia Giulia antamasta tuomiosta Consiglio di Statoon. Se toisti tässä tuomioistuimessa erityisesti väitteen, jonka mukaan direktiivin 4 artiklan 5 kohdassa edellytetään, että saman direktiivin 6 artiklassa tarkoitettuja suojatoimenpiteitä on sovellettava vasta, kun yhteisön luettelo on laadittu. Tämä näkemys vahvistetaan sen mukaan asetuksen nro 357/97 4 §:ssä, jossa säädetään, että suojatoimenpiteet on toteutettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun alue on merkitty komission laatimaan luetteloon.
- 19 Consiglio di Stato toteaa, että sikäli kuin ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä sisältävien yhteisön tärkeänä pitämien alueiden merkitseminen on puhtaasti ilmoitusluonteinen toimi, joka ei edellytä yhteisön elimen harkintavallan käyttöä, Tribunale amministrativo regionale del Friuli-Venezia Giulia tulkintaa direktiivin 4 artiklan 5 kohdasta ei voida pitää täysin perusteettomana.
- 20 Tässä tilanteessa Consiglio di Stato on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko 21.5.1992 annetun direktiivin 92/43/ETY 4 artiklan 5 kohtaa tulkittava siten, että jäsenvaltioiden on toteutettava kyseisen direktiivin 6 artiklassa ja erityisesti sen 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut toimenpiteet vasta sen jälkeen, kun yhteisön tasolla on hyväksytty lopullisesti alueiden luettelo 21 artiklan mukaisesti, vai puolestaan siten, että sen lisäksi, että määritellään ajankohta, josta lähtien luonnonsuojelutoimien on tavallisesti oltava voimassa, on tehtävä ero ilmoitusluonteisen ja oikeutta perustavan luonteen omaavan merkitsemisen välillä (ensisijaisesti suojeltavien alueiden merkitsemisen kuulussa ensimmäiseen ryhmään), ja katsottava luonto-

tyyppien suojeluun tähtäävän direktiivin tehokaan vaikutuksen varmistamiseksi, että ainoastaan siinä tapauksessa, että jäsenvaltio on osoittanut ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä tai lajeja sisältävän yhteisön tärkeänä pitämän alueen, sen velvollisuutena on sellaisten suunnitelmien ja hankkeiden arviointi, joilla on merkittäviä vaikutuksia alueeseen, myös ennen kuin komissio on laatinut luonnoksen alueiden luetteloksi, tai ennen kuin tämä luettelo on hyväksytty lopullisesti direktiivin 21 artiklan mukaisesti, ja siis kansallisen luettelon laatimisesta lähtien?”

## Ennakkoratkaisukysymys

- 21 Direktiivin 4 artiklan 5 kohdan perusteella direktiivin 6 artiklan 2–4 kohdassa säädettyä erityisten suojelutoimien alueen suojelujärjestelmää sovelletaan alueeseen siitä lähtien, kun se on direktiivin 4 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti merkitty yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi valittujen alueiden luetteloon, jonka komissio vahvistaa tämän direktiivin 21 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.
- 22 Se, että direktiivin liitteessä III olevan 2 vaiheen 1 kohdan mukaan kaikki alueet, jotka jäsenvaltiot ovat yksilöineet tässä samassa liitteessä olevassa 1 vaiheessa ja joilla on ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä ja/tai lajeja, katsotaan yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi, ei merkitse, että niihin sovelletaan direktiivin 6 artiklan 2–4 kohdassa vahvistettua suojelujärjestelmää ennen kuin ne on direktiivin 4 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti merkitty komission vahvistamaan yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloon.

- 23 Päinvastaista väitettä, jonka kansallinen tuomioistuin esittää ja jonka mukaan tilanteessa, jossa jäsenvaltio on pääasian tavoin katsonut, että alueella on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi, ja sisällyttänyt sen luetteloon, joka esitetään komissiolle direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti, tämä alue on direktiivin liitteessä III olevan 2 vaiheen 1 kohta huomioon ottaen katsottava yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi ja siihen on näin ollen sovellettava direktiivin 4 artiklan 5 kohdan perusteella direktiivin 6 artiklan 2–4 kohdassa tarkoitettuja suojelutoimenpiteitä, ei näin ollen voida hyväksyä.
- 24 Tämä väite on yhtäältä ristiriidassa direktiivin 4 artiklan 5 kohdan sanamuodon kanssa, sillä tässä kohdassa yhdistetään nimenomaisesti kyseisten suojelutoimenpiteiden soveltaminen siihen, että asianomainen alue on direktiivin 4 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti merkitty komission vahvistamaan yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloon. Kyseinen väite edellyttää toisaalta, että kun jäsenvaltio on katsonut, että alueella on ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä tai lajeja, ja maininnut sen direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti komissiolle ehdotetussa luettelossa, komission on merkittävä se yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloon, jonka se vahvistaa direktiivin 21 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti ja joka mainitaan direktiivin 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa. Jos näin olisi, komissio ei voisi laatiessaan yhteisymmärryksessä kunkin jäsenvaltion kanssa direktiivin 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua luonnosta yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloksi jättää tämän luonnoksen ulkopuolelle jäsenvaltion ehdottamia alueita, joilla tämä katsoo olevan ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä tai lajeja, vaikka komissio katsoisi, että tietyllä alueella ei kyseisen jäsenvaltion päinvastaisesta näkemyksestä huolimatta ole direktiivin liitteessä III olevan 2 vaiheen 1 kohdassa tarkoitettuja ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä ja/tai lajeja. Tällainen tilanne olisi muun muassa direktiivin 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan vastainen, kun sitä tarkastellaan yhdessä tämän direktiivin liitteessä III olevan 2 vaiheen 1 kohdan kanssa.

- 25 Edellä esitetystä seuraa näin ollen, että direktiivin 4 artiklan 5 kohtaa on tulkittava siten, että direktiivin 6 artiklan 2–4 kohdassa säädettyjä suojelutoimenpiteitä on sovellettava yksinomaan alueisiin, jotka on direktiivin 4 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti merkitty komission tämän direktiivin 21 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti vahvistamaan yhteisön tärkeinä pitämiksi valittujen alueiden luetteloon.
- 26 Tästä ei kuitenkaan seuraa, että jäsenvaltioiden ei pitäisi suojella alueita siitä lähtien, kun ne ehdottavat niitä direktiivin 4 artiklan 1 kohdan perusteella alueiksi, jotka voidaan yksilöidä yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi, komissiolle toimitettavassa kansallisessa luettelossa.
- 27 Jos näitä alueita ei suojella asianmukaisesti tästä hetkestä lähtien, muun muassa direktiivin johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa ja sen 3 artiklan 1 kohdassa mainittujen luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelutavoitteiden toteutuminen saattaa vaarantua. Tällainen tilanne on sitäkin vakavampi, kun kyseessä ovat ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit tai lajit, jotka niihin kohdistuvien uhkien vuoksi hyötyvät niiden suojeluun tähtäävien toimenpiteiden nopeasta täytäntöönpanosta, kuten direktiivin johdanto-osan viidennestä perustelukappaleesta ilmenee.
- 28 Käsiteltävänä olevassa asiassa on muistutettava siitä, että kansallisissa luetteloissa alueista, jotka voidaan yksilöidä yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi, on mainittava alueet, jotka ovat kansalliselta kannalta ekologisesti merkityksellisiä pyrittäessä direktiivissä tarkoitettuun luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelutavoitteeseen (ks. asia C-371/98, *First Corporate Shipping*, tuomio 7.11.2000, Kok. 2000, s. I-9235, 22 kohta).

29 Näin ollen on ilmeistä, että kun on kyse alueista, jotka voidaan yksilöidä yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi ja jotka mainitaan komissiolle toimitettavissa kansallisissa luetteloissa ja joihin voivat kuulua muun muassa alueet, joilla on ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä tai lajeja, jäsenvaltioiden on direktiivin perusteella toteutettava suojelutoimenpiteitä, joilla voidaan turvata tämä ekologinen merkitys.

30 Esitettyyn kysymykseen on näin ollen vastattava seuraavasti:

- Direktiivin 4 artiklan 5 kohtaa on tulkittava siten, että direktiivin 6 artiklan 2–4 kohdassa säädettyjä suojelutoimenpiteitä on sovellettava yksinomaan alueisiin, jotka on direktiivin 4 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti merkitty komission tämän direktiivin 21 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti vahvistamaan yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi valittujen alueiden luetteloon.
  
- Kun on kyse komissiolle toimitettavissa kansallisissa luetteloissa mainituista alueista, jotka voidaan yksilöidä yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi, ja erityisesti alueista, joilla on ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä tai lajeja, jäsenvaltioiden on direktiivin perusteella toteutettava suojelutoimenpiteitä, joilla voidaan direktiivin suojelutavoite huomioon ottaen turvata näiden alueiden ekologinen merkitys kansallisella tasolla.

## Oikeudenkäyntikulut

- 31 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21 päivänä toukokuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY 4 artiklan 5 kohtaa on tulkittava siten, että tämän direktiivin 6 artiklan 2–4 kohdassa säädettyjä suojelutoimenpiteitä on sovellettava yksinomaan alueisiin, jotka on direktiivin 4 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti merkitty Euroopan yhteisöjen komission tämän direktiivin 21 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti vahvistamaan yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi valittujen alueiden luetteloon.

Kun on kyse komissiolle toimitettavissa kansallisissa luetteloissa mainituista alueista, jotka voidaan yksilöidä yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi, ja erityisesti alueista, joilla on ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä tai lajeja, jäsenvaltioiden on direktiivin 92/43 perusteella toteutettava suojelutoimenpiteitä, joilla voidaan direktiivin suojelutavoite huomioon ottaen turvata näiden alueiden ekologinen merkitys kansallisella tasolla.

Allekirjoitukset